

2645 Benartärsjukdom i primärvården
Förekomst och omhändertagande
Olov Rolandsson, Jan Hasselström, Rut Öien, Juliette Säwe

2650 Viruslika partiklar som cancer-
vaccin. Förhoppningarna nu stora – inte
bara om papillomvirusassocierad cancer
*Karin Tegerstedt, Kalle Andreasson, Hanna
Dahlstrand, Torbjörn Ramqvist, Tina Dalianis*

2653 Traumatisk trakeobronkialruptur
hos barn – en ovanlig och livshotande
skada *Michael Ryott, Henrik Ehrén, Georgios
Papatziamos*

PATIENTSÄKERHET

2658 Tidigare varnad kardiolog friades
i länsrätten. »Utlokalisering en påtaglig
risk för patientsäkerheten«

Kirurg fälldes i Ansvarsnämnden och
länsrätten – friades i kammarrätten

2659 Den ene barnmedicinaren fick
sin påföljd mildrad, den andra friades

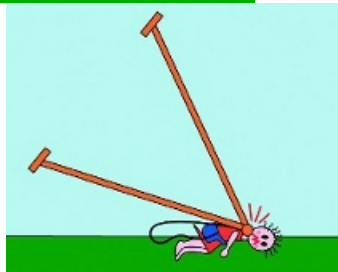
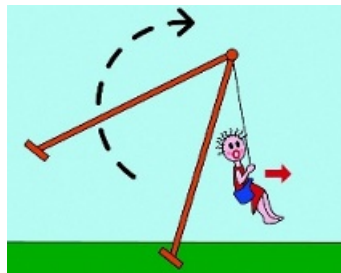
2660 Undersökningen ytlig ...
Urinvägsinfektion var appendicit

LÄKEMEDELSFRÅGAN

2661 Stilnoct och sömngång

DEBATT OCH BREV

2662 Abortturism och människovärde
Tomas Seidal

FALLBESKRIVNING Trakeobronkialruptur. Hela
gungställningen välte och träffade en 4-årig
flicka över rygg och nacke. Sidan 2653

2665 Replik: En fråga om internationell
solidaritet *Staffan Bergström, Marc Bygde-
man, Anna Nordfjell, Margareta Rehn, Christi-
na Rogala, Kajsa Sundström, Catharina Zätter-
ström*

2666 Slutreplik: Den etiska diskussionen
är bristfällig *Tomas Seidal*

Uttrycket »elchock« hör inte hemma
i Läkartidningen *Bror Gårdelöf*

2668 Rättspsykiatrins framtid:
Underskatta inte brottsbalksprinciper-
na! *Ants Anderson*

2672 Smittskyddsinstitutet startar
register för uppföljning av vaccination
mot humant papillomvirus *Ragnar Norrby*

2674 Brist på kontrollerbara mätdata
i debattartikel om alkohol *Bo Bjerre*

Replik: Typ av alkohol kan förklara
resultatet *Alan Wayne Jones*

KULTUR

2675 Strävan att finna ord gemensam
för poesin och psykoanalysen *Christer
Sjödén*

2678 Anders Anderson – bortglömd
ledamot av Svenska akademien
Sven Nilsson

2700 LEDIGA TJÄNSTER

2700 PLATS- OCH EFTERTEXTANNONSER

2700 MEDDELANDEN

Artiklar märkta med R-sigillet har genom-
gått referentbedömning. Varje manuskript
granskas av minst en (ofta fler) av Läkartid-
ningens stab av 220 fasta och 350 extraor-
dinarie vetenskapliga experter. Gransk-
ningen av manuskript sker enligt internationella re-
kommendationer (www.icmje.org).

I skuggan av den 11 september

Kring årsdagen av terrorattacken mot
World Trade Center publiceras varje år
uppföljningsstudier av attentatets hälso-
konsekvenser. Tidigare år rörde flertalet rap-
porter de akuta problem som räddningstjänst-
ens och sjukvården ställdes inför.

Tre procent av brandmännen i New Yorks
brandförsvär dog i samband med det akuta
räddningsarbetet. Åtta procent blev arbetsför-
mögna till följd av en svår lungfunktionsned-
sättning, vars exakta orsak ännu inte har klar-
lagts. Lungskadan fick namnet »World Trade
Center-hosta« efter debutsymtomen. Det var
dock inte bara brandmän utan all personal inom
räddningstjänsten som drabbades svårt. I de
fem sjukhus på Manhattan som låg närmast
olycksplatsen utgjorde räddningsarbetare en
tredjedel av patienterna.

Katastrofer av denna omfattning brukar ha
effekter på graviditetsutfallet. I en pilot-
studie, publicerad 2003 i JAMA, fann man
att kvinnor som tidigt i graviditeten befann sig i

katastrofområdet födde två gånger fler tillväxt-
hämmade barn. Ett annat sätt att undersöka
graviditetspåverkan är att studera könsfördel-
ningen vid födelsen. Man vet att perioder av
svår stress, såsom naturkatastrofer, minskar
kvoten pojkar.

Samma forskargrupp som tidigare stude-
rat effekterna av jordbävningen i Kali-
fornien har analyserat 700 000 förloss-
ningar åren 1996 till 2002 i New York (Human
Reproduction 26.8 2006). De kvinnor som var
gravida vid tidpunkten för terrorattacken fick
signifikant färre pojkar. Kvoten pojkar/flickor
sjönk från 1,05:1 till 0,995:1, mest i den kohort
som var i 24:e graviditetsveckan vid tidpunkten
för attentatet.

Terrorattacken gav upphov till enorma
luftföroreningar, men författarna spekulerar i
att den psykologiska stressen kan ha varit den
viktigaste faktorn. Svår maternell stress drab-
bar könen olika. Pojkfoster är mer i riskzonen
för låg födelsevikt och intrauterin fosterdöd.

»Ett annat sätt att
undersöka gravidi-
tetspåverkan är att
studera könsfördel-
ningen vid födelsen.
Man vet att perioder
av svår stress, så-
som naturkatastro-
fer, minskar kvoten
pojkar.«

Josef Milerad
medicinsk
chefredaktör

josef.milerad@lakartidningen.se